

към упражненията му в проза – ни по-добри, ни по-лоши от обикновените прозаични драскотини на добри лирически поети, на които е присъщо [sic!] тънкото чувство на самонаблюдение, но които нямат обективно око за нещата във в живота“. Или – Славейков акцентува върху познатата опозиция лирическо–епическо и дори лиризъм–епизъм. Заслужава си да обърне внимание на един момент: тук, а и на редица други места, той сякаш „забравя“ за теоретичния постулат на индивидуализма, че изкуството не отразява живота, а изразява душата на твореца. В случая ясно виждаме указание за това, че прозата следва да обективира нещата от реалния свят.

В игроподобната мистифицираща текстовост П. П. Славейков назовава най-изтъкнатия прозаик на Острова – Марк Доре (в очерка за Чевдар Подрумче, с. 106). И против логиката – от него няма нито ред, който би могъл да послужи като образец. Липсва какъвто и да е цитат, липсва преразказ на произведение, липсва коментар и дори метафорично характеризиране. С подобно иронизиране спрямо читателското очакване ще се сблъскваме и при други жанрове. Твърде често в очерците се споменават като най-добри определени произведения, които обаче не биват представени след това. Обясненията, доколкото ги има, са също така иронични в основата си и артистични по форма – изтъкват се сложността на превода, липсата на текст подръка, обещания за по-нататъшна публикация. Зад подобно поведение прозира разбирането, че най-доброто остава *ненаписаното*; не самото произведение, а представата за него е по-достойна и значима. Нима същото не се отнася и до цялата българска литература, чието *сътворено* битие П. П. Славейков оценява така категорично отрицателно (нямаме това и това за пред хора) в критическите си статии (а и в биографиите на поетите от Острова), а е толкова щедър, когато описва *въобразеното* ѝ битие чрез ненаписани произведения.

От гледна точка на количеството подадена информация най-съществени са романите на Чевдар Подрумче. „Преводачът“ ни очертава и преразказва една историческа продукция, която интерпретира Възраждането. Знаменателните характеристики са, че писателят представя „мощни духом хора и силни страсти“. В дадената рецепта за панорамен епос е трудно да не се види собствената амбиция, осъществена чрез „Кървава песен“. В кратката формула можем да открием почти всички индивидуалистични претенции: проблема за волята, сътворението на история от личността, творецът като еманация на нацията и дори ренесансовото правило, според което епохата изисква изключителни личности и сама ги ражда. По такъв начин откриваме – за кой ли път – обединяването на модерност и традиция в своеобразна структура – нещо така характерно